

Szerkesztőség:
 Templom-utca 15, hova a lap
 szellemi részét illető minden
 közl. intézendő. Telefon 58. sz.

Előfizetési ár:
 Egész évre 8 kor.
 Fél évre 4 kor.
 Negyed évre 2 kor.
 Egyes szám ára 20 fillér.

ZSILVÖLGYE

TÁRSADALMI ÉS GAZDASÁGI HETI-SZEMLE.

Társszerkesztő: Dr. RIEBEL ÁRMİN.

Felelős szerkesztő: MADERSPACH VICTOR.

Kiadóhivatal:

Muntyán-nyomda, hova a hir-
 detések és pénzküldemények
 intézendők. Telefon szám 16

Hirdetések:

árszabály szerint. Nyilttér
 közlemények soronként 40 f.

Megjelenik minden vasárnap

Országos segélyakció.

Am. kir. Miniszterelnök az ország főispánjaihoz leiratot intézett augusztus 1-én, melyben fölhivta őket, hogy az ország minden járásában, városában és községében jóléti bizottságokat alakítsanak. A járási bizottságok a fősolgabíró, a községi bizottságok pedig a jegyző vezetése alatt fognak állni. E bizottságok az országos jóléti bizottságok szervei lesznek s céljuk az, hogy a harcra ment apák és családfenntartók hátramaradottjairól gondoskodjanak, amennyiben azok segélyre szorulnak.

Ez emberbaráti akció most a legaktuálisabb és legszükségesebb s hisszük is, hogy zsilvölgyi társadalmunk átérti ez akció horderejét és sietni fog azt minden erejével támogatni. Ez által mindenki a haza oltárára teszi filléreit. És hisszük azt is, hogy ezt mindenki szívesen teszi, mert hisz a harcbavonultak hazánk integritásának megóvásáért, a nemzet becsületének és méltóságának megmentéseért szálltak hadba a legfőbb hadur hívó szavára. Ők tehát érettünk és helyettünk ontják vérüket s azért nem csak méltányos és igazságos, hanem legszentebb kötelesség a mi részünkről, hogy bár azon szegény gyermekeket és családokat vegyük oltalmunkba, akik támasz nélkül maradtak. Aki képes volna most könnyörtelen maradni s legfőlebb néhány fillérrel kötelezettségét leróni — holott jómódban él — az megérdemelné, hogy korra való tekintet nélkül és könnyörtelenül hadba vigyék, hogy megtanulja a hazáért nemcsak „könyöradományt” nyújtani, hanem „áldozatot” hozni.

Hunyadvármegye főispánja a jóléti bizottságok szervezésére és feladatára nézve a következő utasítást bocsátotta ki:

„A bevonult honpolgárok hátramaradt családtagjainak gyámolítása olyan hazafias kötelesség, amelyet a legodaadóbb áldozatkészséggel kell a vármegye közönségének teljesíteni. E célból a vármegye központjában elnökletem alatt jóléti bizottság alakult.

A központi jóléti bizottság feladatát képezi, hogy a szűkölködők gyámolításához szükséges anyagi erőket egyfelől kormánytámogatás, másfelől gyűjtés által előteremtse.

A gyűjtéssel kapcsolatosan különös súlyt helyezek arra, hogy a megyei pénzügyintézetek, továbbá a megyei nagyobb ipar- és bányavállalatok adományai —

tekintettel arra, hogy ezek üzleti élete rendszerint a megye egész területére kiterjed — a központi jóléti bizottság által kezeltessenek. Ez annál inkább indokolt, mert a pénzügyintézetek és vállalatok adományainak ilyen központi kezelése által egyfelől mód nyújtatik arra, hogy a segélyezés a megye minden részében lehetőleg azonos elvek szerint eszközöltessék, másfelől pedig eleje vétetik annak, hogy amíg a vagyonos körzetek aránylag nagyobb támogatást nyújthatnak a szűkölködőknek, addig a szegényebb körzetek szűkölködői minden gyámolítás nélkül maradjanak.

Egyfelől az anyagi erők előteremtése, másfelől a segélyezés közvetlen gyakorlása céljából a rendezett tanácsú városokban városi, — a járásokban pedig járási jóléti bizottságok szervezendők.

A szervezési munkálatok egyöntetűsége érdekében minden járási és városi jóléti bizottság 2 tagját fogom kiküldeni.

A járási jóléti bizottság szervezésénél irányadó szempontul állapítatik meg, hogy ez lehelőleg a fősolgabíró vezetése alatt a járás 1—2 tevékeny és számottevő lakójából, továbbá a községi és körjegyzőkből alakíttassék.

A járási jóléti bizottság köteles községenként a jegyző vezetése alatt a birtokosok, tan- és egyházférfiak, valamint jobbmódu, érdeklődő és tevékeny földmivesek köréből 4—5 tagból álló községi bizottságot szervezni.

A községi bizottságok a segélyezendőknél személy- és számszerű lekiismeretes összeírása és a segélyek kiosztása által a járási jóléti bizottság végrehajtó szerveivé válnak.

A járási és városi jóléti bizottságok működését a központi bizottság ellenőrzi.

— **A táboriposták** felállítására vonatkozólag a kolozsvári postaigazgatóság a következő leiratot intézte:

Kereskedelemügyi m. kir. Minister urnak folyó hó 4-én kelt 59807. számú rendelete alapján értesitem, hogy a tábori posták működésüket folyó évi augusztus hó 4-én megkezdtek. Postahivatalok és ügynökségek a tábori postákkal közvetíthető küldeményeket már felvehetnek, magán távirat váltás és magán telefon beszélgetés a hadrakelt seregtől és viszont tilos.

Az orosz lélek.

A carskoje-szelói park egyik gyönyörű rózsalugasa mellet szuronyos katona strázsál. Nemrég egy kíváncsi ember felvetette a kérdést: a strázsza mit strázsál? Hosszu levéltári kutatás után kiderítették, hogy kétszázhusz esztendővel ezelőtt Nagy Péter cár az egyik rózsalugasból, amelyben kellemesen pihent, át akart menni a szomszédos másikba, mert az árnyasabb volt. Minthogy azonban tudvalevőleg orosz cár becses hazájában egy lugasból a másikba végrendelkezés nélkül át nem mehet, katonát rendeltek ki, hogy őrt álljon, míg hatalmas ura átsétál. Azóta felváltották az őrt néhány százezerszer, elfelejtették azt is, hogy miért került oda, de a harmadik számú rózsalugasnál azóta rendületlenül strázsál a strázsza.

Nagy Péter utódai, dicsőségesen hazudozó Miklós cár elődei pedig megbarátkoztak azzal a gondolattal, hogy orosz cár csak elvéve hal ágyban, párnák között. Ehhez képest a cári hivatal napi beosztása jóformán kimerül abban, hogy orgyilkos merényletek ellen védekeznek. Az orosz cárok trónraléptük első pillanatától fogva fellábon járnak, a másik fele már a sirban pihen; aligha van egy nyugodt pillanatuk, minden falatot kétszer is megszimatolnak s lefekvés előtt az ágy alá néznek.

Azt hinné az ember, hogy aki ilyen körülmények között éli át a bombások kegyelméből való rövid életét, annak erősen kifejlett anthipatiája kell, hogy legyen a király-gyilkosok irányában. Azt hinné az ember, hogy már csak jól felfogott önfentartási ösztönéből kifolyólag is esküdt ellensége minden orosz cár minden bombamerénylőnek. De nem úgy van. Miklós cár, a fehér cár, a béke cár, amikor az orosz császári földrajzi intézet által szállított glóbusán keres magának egy nemzetet, hogy azt nagyhatalmával, szíve minden dobbanásával, királyi nagy szeretetével kitüntesse, megóvja, megvédelmezze: pont a szerb nemzetet választja ki, amely, miután néhány jól irányzott revolverlövéssel és balta-csapással agyonverte királyát és királynéját, a felséges hullákat a hálószoba ablakán látta jónak lehajigálni a kertbe.

Nagy cári jóindulata hathatós kifejezésére pedig azt az alkalmat választotta ki, amikor ez a felséges kegyeire annyira rászolgált nép a szomszéd ország trónörökösét és hitvesét lőtte agyon. Tisztán a saját elhatározásával borítja vérlángba az egész Európát, hogy védelmére keljen annak a Szerbiának, amely ez egyszer revolvergolyóval és a trónörökösünkkel cselekedte meg azt, amit saját hivei bombával és kizárólag cárokkal, legfeljebb cárevicsekkel szoktak elvégezni. Pszichológiai megfontolást erre hiába keresünk, azt kell hinnünk, a cselekedet maga: az orosz psziché, az orosz lélek. Csak kiegészítő részlete, hogy ő cári felsége nemcsak orgyilkosokat támogatni, de hazudni is méltóztatik.

A trónörökös.

A boldogult *Ferencz Ferdinánd* trónörökös halála lángba borította nemcsak a vén Európát, hanem az egész világot, melynek középpontja most kétségtelenül a mi hazánk, a magyar nemzet. Tudja ezt a mi ősz királyunk is a ki maga helyett családjának legkedvesebb tagját, az új trónörökös, *Károly Ferenc Józsefet* küldte le hozzánk, hogy ne csak köszönetét tolmácsolja a nagyszerű hadbaszállásért és lelkesedésért, hanem meg is ismerje azt a nemzetet, melynek nincs párja vitézségben az egész világon.

Az új trónörökös Budapesten való bevonulása valóságos diadalmenet volt. Az ő végtelenül beszédes szemeiből, valamint bájos felesége, *Zita* főhercegasszony szelid tekintetéből mindnyájan örömmel olvastuk, hogy szent István koronájának várományosai boldogok és megelégedettek hű magyar népünk körében.

Nemcsak intézményeinkkel, a harcra készülő katonák lelkesedésével, a nemzetnek lépten-nyomon megnyilvánuló áldozatkészségével volt a fiatal főhercegi pár megelégedve, hanem akikkel itt megismerkedtek, apraja-nagyja úgy megnyerte a szívüket, hogy a trónörökös igaz, zamatos magyarsággal többször ismételte: Bár mindig önök között maradhatnék, majd eljövünk többször és hosszabb időre.

De a trónörökös pár is egy csapásra meghódította a szíveket közvetlenségükkel, szeretetreméltóságukkal, keresetlen nyíltszívűségükkel. A spanyol etikettnek nyoma sem látszott a négy nap i tltétük alatt és mindenki boldog volt, aki e két fiatal lélek bájos közelségébe juthatott.

Vajha ők is megéreztek volna, hogy ez a talpig becsületos és királyhű magyar nemzet őszintén szomjazza a lojalitás kristálytisza vizét, amelynek forrása azonban ott van az uralkodócsalád minden egyes tagjának szívében.

És úgy látjuk, hogy most már mind több és több tagja, *József* főherceg és fenséges neje, *Frigyes* főherceg és *Izabella* és *Jenő* főherceg közelednek a nemzet szívéhez, hogy azzal a haza dicsőségére egybeforrrjanak.

Minden magyar embernek vérében van a királyi család szeretete, amely azonban a legmagasabb lánggra csak akkor hevül, ha ezt a meleg szeretetet felülről is élesztik. Adja Isten, hogy a király és nemzet szíve egybeforrrjon s meghozza az igazi boldogságot.

HIREK.

Magyarok éneke.

E szép hazafias költemény az elhunyt hírneves költő, Rudnyánszky Gyula „Mária dalai” közül való.

*Szűzeknek szent szüze,
Igazság őrtüze,
Szeplőtlen Nagyasszony, oh Mária
Magyarok szívéből
Hálás érzetéből
Száll hozzád ajkunkról buzgó ima.
Te segítettél*

*Kegyedbe vettél,
Te adtál hős lelket, vitéz erőt,
Te adtál szószólónk Isten előtt!*

*Szép szeretet anyá!
Népét el nem hagyja
Az erény bárkája, tiszta szíved:
Viszály tengeréből,
Bajok özönéből
Csak e sziv az, amely partra vihet!
Oh hála Neked,
Hogy igaz néped
Az üdvnek révébe vezéreléd,
Küzdelme éjein ragyog neved!*

*Harcban őseink csak
Szent Szüz! benned bíztak,
Neveddel harsogták a csatadalt,
Ha támadt ellenük,
Neved volt fegyverük,
Zászlaid vitták ki a diadalt.
Őket követve,
Mi is nevedre
Püzzük a borostyánt, Nagy asszonyunk:
Csak veled győzhetünk, ha harcolunk!*

*Oh hála, oh hála,
Istennek leánya,
Jóságod javáért hála Neked!
Te vagy a védelmünk,
Te vagy segédelmünk,
Szívünk hódolattal zeng éneket.
Harcra kelőben,
Békés időben.*

*A magyar Tenéked hű katonád,
Rózsakoszorúval áldva fon át!*

*Ur Jézus szülője
Magyarok védője,
Fogadd el kegyesen hódolatunk!*

*Örök lángu szent tűz,
Hűséggel teljes Szüz,
Hozzád mi halálíg hűk maradunk;
Mely kegyelettel,
Nagy szeretettel
Téged magasztal dicséneünk;
Mária! vezérelj,—mi követünk!*

— **Mara László**, vármegyénk közszeretben álló főispánja, kormánybiztosi minőségben f. hó 13-án este Petrozsénybe érkezett.

— **Gr. Majláth püspök** édes anyjáért a mult kedden tartották meg az ünnepélyes requiemet, a zsilvölgyi kath. hívek részvételével. Az áldottlelkű Nagyasszony most már csendesen pihen egy hosszú, erénydus, jótékonságteljes földi élet után, lelke azonban most is azt teszi az Égben, amit eddig tett: imádkozik övéért és minnyájunkért. Az ő. v. f. n.!

— **Szokatlan, de egyben megható** az a mozgalmas élet, melyet saját szemekkel láthatunk. Eddig többé-kevésbé nyugodt, gondnélküli ütenyben rtótuk a napokat s ha egy-egy nagy esemény néha ki is zökkentett a rendes kerékvágásból, nem tartott soká; s nem is érdekelt tán mindenkit. Most azonban mintha minden kimozdult volna a helyéből. Megmozdult minden osztály, minden család, minden egyén s nem tudnak régebbi nyugvóhelyükre találni. Mert nagy dologról van szó: a haza ügyéről, ennek megvédéséről, tehát oly közös érdekről, a mely a legnagyobb, a legközvetlenebb s a legszentebb, mert „a haza minden előtt!” Ha feltűnő és általános is a mozgás, az egészet mégis az a méltóságteljes nyugodtság lengi át, mely a lelkiismeret nyugodtságából s az igaz ügy győzelme iránti reménységből fakad. És így is kell maradnunk, ha néha-néha tán balra is talál fordulni a koczka.

— **Megalakult a járási és községi jóléti bizottság** a petrozsényi járásban s Petrozsény nagyközségben, a melyek hivatva vannak a támasz nélkül maradt családokat állandó segélyben részesíteni. A többi községekben is részint megalakult részint alakulóban van.

— **Meghívó.** A Mikó Etel óvónő vezetése alatt álló községi óvoda (Székely-utca 45 sz. kolonia) növendékeinek f. hó 16-án d. u. 3 órakor tartandó vizsgai ünnepélyére ezuton hivatik meg a t. érdeklődő közönség.

— **Az élelmicikkek ára** közelebből rohamosan emelkedett. Hogy az árak egyesek kapzsisága miatt igen magasra ne emelkedjenek, a hatóság f. hó 13-án d. e. meghatározta az árak maximumát. A ki ennél drágábban adja az élelmi cikkeket, azt haladéktalanul föl kell jelenteni a hatóságnál!

Mit tehetünk háboruba indult testvéreinkért?

A nagy kérdés, a háboru vagy béke kérdése eldőlt; a háborus készülődések izgalmas láza dülöben van. A lelkesedést, az éljenzést, a halálra elszánt és győzelmében biztos sereg mámorát föl váltja a komoly munka. Az ő munkájuk, a mi vitéz katonáinké, a vérontás. A mienk, itthon maradt asszonynépé, a sebek beheggesztése, a háboru nyomán kérlethetetlenül járó nyomor és gyász enyhítése.

Asszonyok általában nem igen értenek hozzá, hogy a közért cselekedjenek. Már Isten is úgy teremtette őket, hogy szívüket, munkaerejüket, tehetségüket kis körre koncentrálják. A család jóléte, boldogsága, békéje érdekében fáradni volt eddig az asszony: a nő legszebb és legideálisabb feladata.

Most azonban más időket élünk. Most nincs joga senkinek önző módon elzárkozni családjá körébe. Most, bármilyen sulyosan nehezédjék is valakire a háboru-okozta bánat, nem szabad visszahúzódnia keserű magánosságába. És bármennyire megkímélte is a Gondviselés azokat, akiknek kis fészket nem dulta fel a háboru: nem szabad boldognak és derűsnek lennie, hanem részt kell

kérnie édesanyjának, a komor tekintetű Magyarországnak bánatából. Az ő könnyét törölgetni, az ő és gyermekei sebeit kötözgetni: ez a szent cél lép az eddigi női kötelességek helyébe, vagy legalább is ez egészíti ki őket.

Igen, ezt átértik és átérzik sokan. Csak azt tudják igen kevesen, vajjon mi az, amit gyöngé karral is el lehet végezni a haza javára? Megpróbálunk e helyen néhány utasítást adni azoknak, akikben erős a jószándék, csak tanácstalanok a kivitelben.

Első és legszebb feladat természetesen a sebesültek ápolása. De ez nem minden fizikumnak és nem is minden jellemnek való. A betegápolás egyáltalán nem az az ideális, szinte légies feladat, amelynek a harminc-negyven előtti német regények festették és amelyeknek a nyomán a köztudatban is helyet foglalt. Akik csak innen, regénybeli terénumáról ismerik a betegápolást, azok úgy képzelik el a dolgot: az ember vesz egy fehér kötényt, csipkés főkötőt szorít szöke vagy barna fürteire és igazgatja a sebesültek párnáját, vagy pedig „lány kézzel végigsimítja lázas homlokukat”. Ez elég szépen hangzik és ha csakugyan ennyiből állana — föltéve még hozzá, hogy nem közlegényeket kellene ápolni, hanem csupán tiszteteket és azokat is lehetőleg a huszárságtól — akkor válalkohatnék is rá mindaz a sok kényes kisasszony

és asszonyka, aki lelkesülésének első felhevülésében azt kiáltotta, hogy ő — ha addig él is — de el-megy betegápolónőnek!

Hatalmas fizikum és krisztusi szeretettől, alázattól át meg átjárt lélek kell ehhez a működéshez. Az eszme és a tett között levő lényeges különbséget egyébként legjobban jellemzi, hogy egyik nagy kórház uri betegápoló-kurzusán hetvenkét jelentkező hölgy közül az első leckeóra után már csak negyven maradt és ezeknek a száma is egyre fogy. Amint meggyőződnek róla, hogy párnaigazitáson és lágy simogatáson kívül még más is tartozik a betegápoláshoz: elég nekik az egészből!

Sokkal okosabbak és jobbak ezeknél — az igazán hivatottaknak, hála Istennek, elég nagy számán kívül — azok, akik kevésbé ragyogó, de nem kevésbé hasznos működést szeretnének kifejtetni, nehéz küzdelmeket vivó honfitársaik javára. Ide tartoznak az otthonukhoz vagy hivatalukhoz kötött nők is, továbbá sok gyermekes családanyák s azok, akiknek maguknak is betegük, gyámolításra szoruló, elaggott családtagjuk vagy egészen apró gyermekük van. Ezek nem mozdulhatnak el hazulról és mégis sokat, nagyon sokat tehetnek úgy a katonák, mint azoknak hátramaradt családtagjai érdekében.

Élelmi árjegyzék.

1914. év augusztus hó 13-ától.

1. 0 liszt	58 fillér
2. 4 liszt	57
3. 5 llszt	56
4. 6 liszt	54
5. 7 liszt	52
6. 7 és feles liszt	50
7. Süvegcsukor kilónként	106
8. Kockacukor kilónként	108
9. Ragon rizskása	48
10. Japán rizskása	58
11. Egy tojás	08
12. Marhahús kilónként	132
13. Sertéshús	160
14. Zsir	204
15. Szalona	204
16. Fehér kenyér	56
17. Barna kenyér	46 fillér.

Hirtelen halál. Az alkohol rémes és nagyarányu pusztításának csütörtökön reggel 8 órakor újabb emberélet esett áldozatul. A háborus bonyadalmak következtében teljesen együlhagyatva volt kénytelen Mladin Sándor petrozsényi mészáros az üzletet vezetni s búfejejtől állandóan szeszelt, míg végre annak lett áldozata — alkoholemérgezésben meghalt. A kórházba szállították.

Magyar Királyi Államvasutak

Állomás Főnöksége

Petrozsény

Hirdetmény.

Értesitem a t. közönséget, hogy a Petrozsény-Lupényi vonalon további intézkedésig a követk. vonatok közlekednek:

5614 es sz. vonat: indul Petrozsényből d. e. 10 óra 30 pkor, érkezik Lupénybe d. e. 11 óra 50 pkor. **5618 as sz. vonat:** indul Petrozsényből este 8 óra 28 pkor érkezik Lupénybe este 9 óra 45 pkor. **5655 sz. vonat:** indul Lupényből éjjel 5 óra 57 pkor, érkezik Petrozsénybe reggel 7 óra 24 pkor. **5617 sz. vonat:** indul Lupényből d. u. 3 óra 46 pkor érkezik Petrozsénybe d. u. 4 óra 57 pkor.

A Piski-Petrozsény közötti közlekedés f. hó 9-től kezdve:

7903 sz. vonat: indul Petrozsényből éjjel 3 óra 45 pkor érkezik Piskire d. előtt 8 óra 59

C S A R N O K.

Disharmonia praestabilita.

(Gondolatok a háborúról.)

Hogy a fej sokszor évezredekkel megelőzi a szívet, azt sohasem lehetett oly tisztán látni, mint napjainkban, mikor megint puskaporral van megtöltve a földgolyó. A leggyengébb fejek is belátják, hogy a háboru oly borzalom, oly barbár szörnyűség, melynek nem volna szabad elcsufítani a föld színét. Ám ez a belátás a szívekig még nem hatolt. A keresztény kultúra az egész nemzeteken, mint kollektív személyiségeken még mindig nem egyéb külső máznál, úgy hogy joggal lehet mondani; vakard le róluk a mázt és megtaláld bennök a barbárt.

* *

A népnek, mint egészeknek kölcsönös viszonyát az evangélium helyett Macchiavellinek kis könyvecskéje, „A fejedelem“, szabályozza. A fejedelemnek egyetlen feladata — mondja Macchiavelli — a hadviselés. Egyébre ne is gondoljon, mint a háborura. A történelmet tanulmányozza stratégiai szempontból. Sakkozék minél többet, mert ez a játék fejleszti a hadvezéri képességeket.

pkor 7913 sz. vonat: indul Petrozsényből d. u. 1 óra 45 pkor érkezik Piskire este 6 óra 59 pkor **7906 sz. vonat:** indul Piskiről éjjel 5 órakor érkezik Petrozsénybe d. e. 11 óra 15 pkor **7916 sz. vonat:** indul Piskiről d. u. 3 órakor érkezik Petrozsénybe este 9 óra 15 pkor. Ezekon kívül a **7904 és 7919 sz.** postavonatok is közlekednek; az előbbi 4 vonat igazolvány nélkül is, a postavonatok csak hatósági igazolvánnyal vehetők igénybe.

Értesitem a szállító közönséget, hogy az f. hó 9. től kezdődőleg az Arad—Gyulafehérvár—Piski—Petrozsény—Lupényi és Piski—Vajdahunyadi állomásnak egymásközi forgalmában — de semmi esetre sem a felsorolt végállomásokon tul rendelt gyors-, vagy teherárakat feladni szándékolt élélmiczikkék, kivéve a luxus cikkek, úgy teljes kocsirakományban, mint darabárukként felvétetnek.

Petrozsény, 1914, augusztus hó 8-án.

Az álmásfőnök: **Bilinszky.**

A fejedelmek egészen a legújabb időkig oly szorgalmasan forgatták ezt a gonosz könyvet, mint a papok a breviáriumot. Napoleon mindig magával hordotta, belőle meritvén mindennapi elmélkedésének anyagát. Nagy Frigyes tollal cáfolta ugyan Macchiavellit, megírván Anti-Macchiavelli című könyvét; az életben azonban hivebben követte, mint bármely más fejedelem. Azért jegyezte meg Frigyes ezen vitairatáról maró gunnyal Voltaire: „Il crache an plat, pour en dégouter les aures“ (beleköp a tálba, hogy elvegye tőle a többiek gusztusát). Mikor Nagy Frigyes udvari orvosával évődve, kezdte: „Mondja csak, Aesculap barátom, hány embert ölt meg ön, míg ily nagy praxist szerzett?“ — az orvos felelé:

— Annyit nem, mint Felsőged.

Az uralkodók érzik, hogy Macchiavelli rosz mester, de azért kitartanak mellette. XIV. Lajos király, mikor haldoklott, azt mondta utódjának: „Tulságosan szerettem a háborut; ebben ne utánozzál.“ Mária Terézia pedig, akinek a Szentírás mellett szintén az „Il principe“ volt legkedveltebb olvasmánya, a Biblia egyik lapjának margójára halála előtt e szavakat írta: Gyónom a mindenható Istennek mindama háboruimat, melyeket hiúságból, szeszélyből vagy telhetetlenségből viseltem.

* *

Erős a gyanum, hogy a szerb nemzet, halálosan megsebesülve a háboruban, azt fogja majd mondani: Gyónom a mindenható Istennek ezt az öngyilkos háborut, melybe ostobaságból és hetvenkedésből belekeveredtem.

Aztán meghal.

Sirkövére majd ezt lehetne írni epitáfiumnak:

Itt nyugszik

egy

aescopusi béka.

* *

Szivesen lemondok a próféta dicsőségéről, hogyha a szerbek inkább észretérnek, mint örök nyugalomra. Annál is inkább, mert ők nem halnának meg egyedül, hanem velök elpusztulna ifjuságunknak színe-java. A háboru Darwin értelmében kiválaszt, de igen osztobául választ ki. A halál számára kiválasztja a nemzet legéletrevalóbb, legegészségesebb fiait, az életnek pedig az alját hagyja meg, a gyengéket, a képteleneket, akik csak hitvány életet tudnak propagálni, vagy egyáltalán semilyent.

Orániai Mór herceg azt mondotta: A háboruban a német olyan, mint a tetű: meghal, de

Első és legfontosabb feladata ilyenkor a családanyának — akár hadba vonult a férje, akár pedig otthon maradt — a megfeszített takarékoság. Nélkülözni kell minden nélkülözhető, a gazdagnak éppen úgy, mint a kevésbbé jómódunak. A fősvénység, amely rút bűn, ilyen kivételes időkben megszentelődik és az erények szép sorába lép. Kinek lenne lelke fölöslegben duslakodni, mikor testvérei szenvednek és nélkülöznek? Amit pedig sikerült megtakaritanunk rendes szükségleteinkből, azt adjuk, adjuk két kézzel a háboru folytán szükségét szenvedő családoknak.

Ez az általános feladat. De külön-külön is akad tennivaló az egyesek részére.

Aki varrni tud, varrjon fehérneműt a szegény katonák számára. Aki csak foltozni tud, azzal is jót tesz. Aki irodai munkához ért és van egy kis ideje, ajánlja fel munkásságát a bevonult tisztviselő helyett, annak a családja javára. Falun lakó urihölgyek vállalják el a levelek, kátyák írását, csomagok feladását a megzavarodott, tudatlan falusi asszonyok helyett!

Sziksón, a Szociális Missziótársulat nővérei a mezei munkában segédkeznek a magukra maradt és munkaerőhöz még költséggel sem rendelkező asszony népnek! Gyönyörű példa ez! Sportokban edzett, lesült arcbőrrel dicsekvő, acélizmu fiatal hölgyeim, tessék abba hagyni a teniszt és az

evezést: nincs többé szükség az erőfölösleg céltalan elpazarlására. Itt a legszebb sport, itt a legszebb példa és az Isten megáldja érte önöket.

Aki erre a feladatra, amely csak az edzettebbeknek való, gyöngé: az még mindig nem gyöngé arra, hogy a férfimunkát végző családanya apró gyermekeire vigyázzon és az ebédet, vacsorát megfőzze számukra!

Aki harisnyát tud kötni, az kössön harisnyát. Aki csak a szegést érti, az varrjon lepedőket és küldje el az újságokban megnevezett intézmények számára. Aki pedig semmi egyebet nem tud, csak cigarettát sodorni, az gyűjtsön össze — esetleg az édesapjától vagy a férjétől elkönyörgött szivarok árán — dohányt és sodorjon cigarettát, amelyet a harcérre, vagy a kórházakba juttat.

Akinek háza van, adjon benne egy-két zugot a lakbért fizetni nem tudó katonacsaládok számára! Akinek fölösleges szobái vannak: fogadjon bele szeretettel hajléktalan özvegyeket és árvákat. Akinek sok és alkalmas helye van, állítson föl ágyakat, készítsen mindenféle fölserelést a sebesültek számára.

Lépünk be azokba a most alakult jótékony egyesületekbe, amelyek a nyomorhoz nem szokott, tehát büszke és szerény családok föl kutatását tűzték ki céljukul. És ha megtaláltuk őket, ne adjunk nekik alamizsnát, hanem hívjuk meg

szeretettel vendégül az asztalunkhoz, tudjuk ki apró szükségleteiket és gondoskodjunk diszkrét módon a segítségéről.

Ez nem csupán a gazdagokra váró feladat. Annyija még a szegénynek is van, hogy legalább egy-két gyermeket, akit szerető édesapjának mindennapi kezemunkája óvott meg a szükségtől és aki most nagy, kérdő szemmel bámul az ismeretlen, de nagyon fájó éhezés elé: hogy egy ilyen gyermeket kézen fogjon és egyszerű asztalához vezessen.

Száz meg száz csöndes és mégis nagy értékű módja van a hadjárat-ütötte sebek heggesztésének. És jobb katona lesz abból, aki néha-néha egy-egy kis kedves meglepetésben részestül ismeretlenektől, hazulról. És erősebb szívű katona lesz az, akinek nem kell szorongva gondolnia nyomorgó feleségére, éhező gyermekeire.

A történelem tanulságai az mutatják, hogy a vidámabb és elégedettebb katonaság, ha számra kisebb is, legyőzi a tulnyomó számu ellenséget. Ilyen módon minden békés otthonában maradt magyar asszony hozzájárulhat — és járuljon is — fegyvereink diadalához!

S. B. M.

nem tér ki; a francia olyan, mint a balha: nagyokat ugrik, nehéz megfogni; a spanyol mint a moly: ahova egyszer beveszi magát, nehéz kiirtani. Hát a szerb? Arról azt mondják: támad mint a kos (intelligenciára nézve is) és védekezik, mint a vadkan.

E vadkan agyarától tömegesen halnának meg a mi fiaink.

* *

Mitől függ majd ezen háborúnak kimenetele? Montecuccolival szemben azt mondjuk: másodszer a pénztől. Igen, a pénztől is. A katonát jól kell felszerelni és még jobban élelmezni, ez pedig pénzbe kerül. Az angol katonáról régóta tudjuk, hogy csak addig vitéz, amíg gyomrában van a beefsteak, melyet otthon megevett. S Mohamed fiait vajjon nem az éhség futamította-e meg, mely a bolgárok fegyvereivel szövetkezett a félhold ellen?

Montecuccolinak ismert tanácsát V. Károly szavaival kell kiigazítani, aki azt mondotta: „A háboruhoz három dolog kel: jó munició, jó élelmezés és bátorság. Ha ez a harmadik meg van, egymagában is elég.”

Lelkesedés, vitézség az első kellék; enélkül kár hadba szállani. Azért Epaminondas, mikor látta, hogy görögeiben nincs meg a kellő bátorság és harci kedv, kakasvidalt rendeztetett a szinpadon és megmutatta katonáinak. A két egymásra uszított kakas harcolt, harcolt a végkimerülésig. Már vértócsában állottak és még mindig vívták csatájukat. A katonák izgatottan nézték a párbaj kimenetelét. Erre Epaminondas felállt és így szólt katonáihoz: „Katonák! Ez a két állat nem a hazáért, nem az oltárokért és tűzhelyekért küzd oly elkeseredetten, hanem csak azért, mert megveretni szégyen. Nektek pedig azért kell indulnotok háboruba, ami legszentebb és legkedvesebb. Nem lenne-e rút dolog, ha kevesebb dicsőség volna ti bennetek, mint a kakasokban?”

* *

Bizunk benne, hogy a mi katonáinknak meglesz a kellő felszerelésük, élelmezésük és meglesz bennük a szükséges adag vitézség is. Ő de mennyivel inkább látnók bátorságukat, tűzökét, erejüket az alkotás, a hasznos kulturmunka szolgálatában! Mily gyászos és keserű dolog, hogy ennyi ifju tüzet és erőt a rombolás szolgálatába állít a balvégzet!

A régi időben e felkiáltás jellemezte legjobban a háboru borzalma: „Jaj a legyőzötteknek!” Ennek értelmében kiáltott fel nem egy megvadult hadfi: „Belefáradtam az öldöklésbe, most violálni megyek!”

A keresztény kultúra, ha eddig lehetetlenné nem is tudta tenni a háborut, legfelhárítottabb iszonyatosságait mégis megszüntette. De azért a háboru továbbra is borzalmasság marad, melyet Verescaginnak egy képe ábrázol legjobban: egy nagy pusztaságon emberi koponyák gulába állítva, a gulára varjuk szállanak, fölette keseljük kóvályognak a levegőben.

És mégis hiábavaló minden jeremiáda! Lehet, hogy mialatt e sorokat papírra vetem, eldördülnek már az ágyuk délen vagy északon.

A tervek készen vannak, az előkészületek megtörténtek: disharmonia praestabilita...

Dr. Jehlicska Ferenc.

Uj festék üzlet.

Petrozsényben a Mátyás-utcában saját házamban mindenféle mázolási és szóba-festési festék, valamint olaj és lackból rak-tárt tartok, a festékek valódiságáért és tartos-ságáért szavatosságot vállalok.

KLUGER FÜLÖP.

Valódi védjegyű

ŐSZI TRÁGYÁZÁS! THOMASSALAK

A legjobb és legolcsóbb foszforsavas műtrágya!
Óvakodjunk a hamisításoktól!

Csak akkor valódi ha ilyen zsákba van és eredeti ólomzár van rajta.

Minden zsák tartalomjegyzékkel van állatva!

KALMÁR VILMOS

a Thomasphosphatfabriken Berlin, vezérképviselője
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 49.

Különösen a jenlegi RENDKIVÜLI OLCSÓ
ÁRAKRA figyelmeztetjük a vásárlókat.

MEGJELENT!

MUNTYÁN TIVADAR
KÖNYV- ÉS PAPIRKERESKE-
DÉSE KIADÁSÁBAN A

KÖBÖZÉSI TÁBLÁZAT

uj / Central University Library Cluj

EGYTŐL HUSZ DARABIG KÖBÖZVE.
ÁRA VÁSZONKÖTÉSSEN 15 K.

Ezen könyv nélkülözhetetlen
minden favállalatnál és erdő-
kezelésnél, mert használata
időmegtakarítást biztosít.

KIADÓNÁL KAPHATÓ!

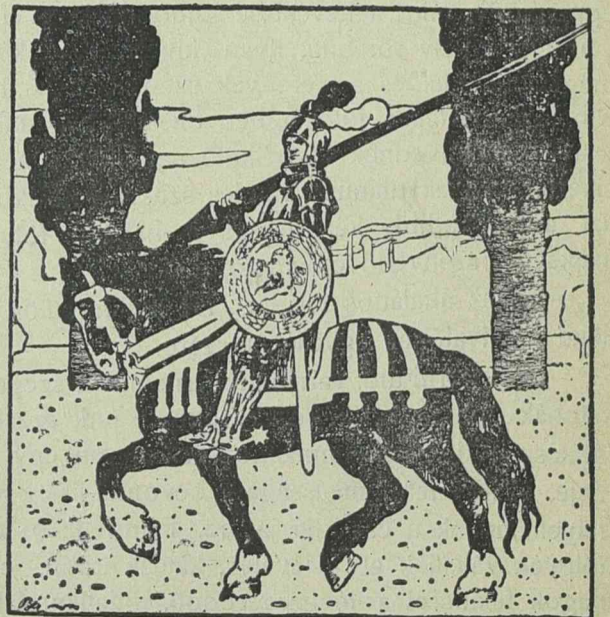
Dr. Székely László és Tsa
Budapest, Baros-tér 15. szám.

Gyorsan és eredmé-
nyesen bonyolít le
minden szakmáju
egyeztetéseket,
fizetési halasztásokat és
elvállalja azok financo-
zását is.

Interurban: Telefon József 52—75.

Sürgőnycim: Resultat Budapest.

Hódító körutra
indul az új
kőbányai sörfözde:

FŐVÁROSI SÖRFÖZŐ R. T.
KÖBÁNYÁN

FÓRAKTAROS:
Schäffer Mihály, Petrozsény.